

Opgave 4 De multiculturele samenleving

tekst 7

Minderhedenbeleid

Marcel ten Hooven

Hij heeft ondervonden hoe het contact met andere culturen ook bij hem sporen heeft achtergelaten: „Ik merk dat ik meer dan vroeger
5 persoonlijke aandacht schenk aan mensen die ik ontmoet. Ik schud ze vaker de hand en neem meer tijd om naar hun welbevinden te informeren. Thuis ben ik gastvrijer. Ik heb
10 tegenwoordig altijd eten en drinken klaarstaan voor het geval iemand aanbelt. Ik heb dat geleerd van mijn Marokkaanse vrienden.”
(...)
15 De Rotterdamse wethouder Herman Meijer (GroenLinks) put uit zijn persoonlijke ervaring, ter illustratie van de veelzijdige culturele beïnvloeding in een stad waarvan de bevolking thans voor veertig procent uit
20 allochtonen bestaat. Het perspectief van multiculturele grote steden die volgens de officiële statistieken over luttele jaren, rond

2015, meer inwoners van buitenlandse komaf tellen dan autochtonen, hoeft volgens
25 Meijer niet verontrustend of benauwend te zijn. Hij beschrijft dat vooruitzicht als een lastige, nochtans niet hopeloze uitdaging om een nieuwe modus voor het stedelijk samenleven te vinden.
30 (...)
Herman Meijer, wethouder sinds 1994, is de grondlegger van de herziening van het Rotterdamse minderhedenbeleid, twee jaar geleden. De achterliggende gedachte van dat
35 beleid is dat de integratie van minderheden specifieke maatregelen vergt voor elke allochtone bevolkingsgroep, rekening houdend met de culturele-etnische kenmerken van deze groep. Hoe voor de
40 handliggend dit idee wellicht oogt, zo'n aanpak met 'specifieke arrangementen' was lange tijd taboe. De angst bestond dat extreemrechts het zou aangrijpen voor zijn
45 boodschap dat allochtonen een voorrangspositie genieten.

bron: Trouw van 3 april 2000

tekst 8

De multiculturele samenleving is een illusie

Paul Schnabel

Het Sociaal en Cultureel Planbureau betreft in zijn rapport over 1998 de stelling dat Nederland in veel opzichten wel een 'multi-etnische' samenleving is, maar zeker niet kan
5 worden beschouwd als een 'multiculturele' samenleving. De stelling die daarop volgt, heeft pas echt de aandacht getrokken. Deze luidt dat Nederland ook geen multiculturele samenleving zal, kan en moet worden.
10 'Multiculturaliteit', om dat lelijke woord

maar eens te gebruiken, is geen realistische optie en zelfs geen wenselijke optie.
(...)
15 Cultuur is niet onderhandelbaar, maar wel overdraagbaar en trouwens ook 'achterlaatbaar'. Dat wil zeggen dat bewust afscheid kan worden genomen van cultuurelementen die niet meer passen bij een nieuwe identiteit, een nieuwe leefstijl of
20 simpelweg een nieuwe sociale situatie.

Eindexamen maatschappijleer havo 2002-I

havovwo.nl

Interessant is dat de stroom Nederlanders die in de jaren vijftig naar Canada, Australië en Nieuw-Zeeland trok, vrijwel geheel is opgegaan in de daar bestaande
25 Angelsaksische cultuur. Deze migratie heeft nauwelijks culturele sporen nagelaten, laat staan dat er van enige eigen vormgevende kracht op de cultuur van het nieuwe land sprake is geweest.
30 Men heeft in de meeste gevallen bewust en zeer snel de cultuur van het gastland overgenomen en de eigen cultuur achter zich gelaten. De situatie van de meeste allochtonen in Nederland is in feite niet
35 anders, al is er zeker in veel gevallen veel minder sprake van een bewuste en gewilde assimilatie in het nieuwe land. Dat is dan ook precies het probleem aan het worden en dat is ook de reden dat begrippen als 'tweede'
40 en 'derde' generatie helaas nog steeds zinvol zijn als verwijzing naar specifieke aanpassingsproblemen.

Het is duidelijk dat degenen die succes hebben juist degenen zijn die voor de (bijna)
45 volledige deelname aan de Nederlandse cultuur kiezen. Dat laat nog een behoorlijke ruimte voor een eigen invulling, maar het is uiteindelijk dezelfde keuze die de Nederlandse emigranten in de jaren vijftig
50 hebben gemaakt. Nederland heeft het lang moeilijk gehad met het bepalen van een beleid ten opzichte van de nieuw binnengekomen groepen. Alleen al de onzekerheid over de rol van het
55 Nederlands in het leven van de allochtonen is in dat opzicht tekenend. De verplichte invoering van een inburgeringstraject is wat dat betreft nu eindelijk een duidelijke keuze, waar niet meer op teruggekomen moet
60 worden.

Paul Schnabel is directeur van het Sociaal en Cultureel Planbureau

bron: de Volkskrant van 17 februari 2000

■ Opgave 4 De multiculturele samenleving

Bij deze opgave horen de teksten 7 en 8 uit het bronnenboekje.

In tekst 7 komt de Rotterdamse wethouder Herman Meijer (GroenLinks) aan het woord. In de inleiding staat hoe hij is veranderd door zijn contacten met andere culturen. Hij ziet deze verandering als een illustratie van de veelzijdige culturele beïnvloeding in een multi-etnische samenleving.

- 2p **28** Met welk begrip kun je de veelzijdige culturele beïnvloeding in een multi-etnische samenleving aanduiden?

Het contact met andere culturen heeft wethouder Meijer beïnvloed (tekst 7, regel 1–3).

- 2p **29** Noem een norm én een waarde die hij heeft overgenomen van de Marokkaanse cultuur.

Volgens de statistieken telt Rotterdam rond 2015 meer inwoners van buitenlandse afkomst dan autochtonen (tekst 7, regel 20–24).

- 2p **30** Door welke factoren zal het aantal inwoners van buitenlandse afkomst toenemen? Noem er twee.

Zie tekst 7, regel 31–39.

- 2p **31** Heeft wethouder Meijer een andere *doelstelling* voor het minderhedenbeleid in Rotterdam in 2000 dan de *doelstelling* van het landelijke minderhedenbeleid vanaf begin jaren negentig? Licht je antwoord toe.

Zie tekst 8.

Het Sociaal en Cultureel Planbureau (SCP) komt met de stelling dat Nederland geen multiculturele samenleving kan worden.

- 3p **32** Past dit standpunt van het SCP bij de normatieve opvatting van het begrip multiculturele samenleving? Licht je antwoord toe.

Zie tekst 8.

Bij de integratie van etnische groepen in de samenleving kun je onderscheid maken tussen het proces van positieverwerving en het proces van positietoewijzing.

- 2p **33** Geef uit tekst 8 een voorbeeld van positieverwerving en een voorbeeld van positietoewijzing.

„Nederland heeft het lang moeilijk gehad met het bepalen van beleid ten opzichte van de nieuw binnengekomen groepen” (regel 51–53 in tekst 8). De situatie rondom de toelating van vreemdelingen in Nederland is de afgelopen veertig jaar drastisch veranderd. In de jaren zestig was er bijvoorbeeld nog geen sprake van inburgeringsprojecten.

- 4p **34** *A* Leg uit waarom in de jaren zestig geen inburgeringsprojecten waren.
B Leg uit waarom inburgeringsprojecten de laatste jaren verplicht zijn gesteld voor nieuwkomers.